

PBR 14-101

Upphävande av varumärkesregistreringen ANSVAR FRÅN BORD TILL JORD

PATENTBESVÄRSRÄTTENS

DOM

meddelad i Stockholm den 12 juni 2015

Mål nr 14-101

PARTER

Klagande

Lantmännen ek för, 769605-2856

Box 30192, 104 25 Stockholm

Ombud: Pär Leander

von lode advokat ab, Box 47229, 100 74 Stockholm

Motpart

Oklin International AB, 556800-5614

Nätvägen 7, 262 91 Ängelholm

SAKEN

Upphävande av varumärkesregistreringen ANSVAR FRÅN BORD TILL JORD

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Patent- och registreringsverkets (PRV) beslut den 12 juni 2014 angående varumärkesregistrering nr 510.867, se bilaga 1

Domslut

Patentbesvärsrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Lantmännen ek för har vidhållit att det registrerade varumärket ANSVAR FRÅN BORD TILL JORD ska upphävas.

Oklin International AB (Oklin) har bestritt ändring.

Lantmännen har till grund för sin talan hållit fast vid att varumärket ANSVAR FRÅN BORD TILL JORD är förväxlingsbart med föreningens registrerade varumärke FRÅN JORD TILL BORD (nr 412676). Föreningen har vidare åberopat att varumärket FRÅN JORD TILL BORD är känt inom en betydande del av omsättningskretsen och att en användning av det yngre varumärket skulle dra otillbörlig

fördel av eller utan skälig anledning vara till skada för särskiljningsförmågan och anseendet hos varumärket FRÅN JORD TILL BORD.

Oklin har till grund för sin talan hållit fast vid att de motstående varumärkena inte är förväxlingsbara.

Lantmännen har till utveckling av talan, utöver vad som åberopats i PRV, anfört bl.a. följande.

Föreningen delar PRV:s bedömning att det föreligger en hög grad av visuell, fonetisk och begreppsmässig likhet mellan de motstående varumärkena.

Varumärket ANSVAR FRÅN BORD TILL JORD avser komprimering av avfall i klass 7 och återvinning av avfall i klass 40. Föreningens varumärke FRÅN JORD TILL BORD omfattar bl.a. gödsel i klass 35, nedfrysning av mat, djurslakt, fruktpressning, livsmedelsrökning och konservering av mat och dryck i klass 40, biologisk forskning i klass 42 och tjänster inom jordbruk, trädgårdsskötsel och skogsbruk i klass 44. Samtliga dessa varor och tjänster har en nära koppling till hantering av livsmedel och livsmedelsavfall. De nämnda varorna och tjänsterna är kompletterande även om de inte är direkt utbytbara. Användning av Lantmännens kännetecken sker dessutom även i förhållande till hantering av matavfall och restprodukter och föreningens varumärkeslöfte innebär att man tar ett ansvar för naturens kretslopp. De motstående varumärkena ger upphov till samma associationer bland omsättningskretsen med effekten att konsumenterna vilseleds tro att det föreligger ett kommersiellt samband mellan Lantmännen och Oklin. Sammantaget föreligger en avsevärd risk för förväxling.

Föreningens varumärke FRÅN JORD TILL BORD har genom användning förvärvat ett utökat skyddsfång. Med hänsyn till de relaterade varorna och tjänsterna och de höggradiga likheterna mellan varumärkena är det uppenbart att Oklin till sin ekonomiska fördel försökt identifiera sig med den igenkänningskvalité och attraktionskraft som konsumenterna förknippar med det välkända varumärket FRÅN JORD TILL BORD. Användningen av uttrycket ANSVAR FRÅN BORD TILL JORD skulle komma att innefatta en reell risk för snyltning, nedsvärtning och urvattning av varumärket FRÅN JORD TILL BORD.

Resultatet av den under oktober 2014 gjorda marknadsundersökningen visar en stark koppling mellan uttrycket FRÅN JORD TILL BORD och Lantmännen och Lantmännens produkter. På frågan "Vad kommer du att tänka på när du ser det som visas på skärmen (FRÅN JORD TILL BORD)?" svarar spontant hela 28 procent att man associerar uttrycket FRÅN JORD TILL BORD med Lantmännen. Många associerar även uttrycket med olika slags livsmedel, dvs. de produkter som Lantmännen tillhandahåller. På frågan "Kommer du att tänka på något särskilt företag eller företagsgrupp när du ser uttrycket som visas på skärmen?" svarade hela 40 procent Lantmännen, vilket visar att en stor del av omsättningskretsen spontant associerar FRÅN JORD TILL BORD med Lantmännen. Värt att notera är att få andra företag nämns. 15 procent anser att uttrycket är skyddat och bara får användas av företaget som äger rättigheterna. Det ska noteras att hela 54 procent markerade svarsalternativet osäker/vet ej. Det sätt på vilket frågan och svarsalternativen formulerats har uppenbarligen medfört svårigheter för omsättningskretsen att uppfatta innebörden av vad som efterfrågas på korrekt sätt. Därför ska mindre vikt fästas vid resultatet. Sammantaget visar undersökningen att uttrycket FRÅN JORD TILL BORD är känt inom en betydande del av omsättningskretsen.

Oklin har till utveckling av talan anfört bl.a. följande. De motstående märkena är inte förväxlingsbara. Bolaget säljer komposteringsmaskiner, inte mat. Omsättningskretsen är inte privatkonsumenter. Bolaget försöker inte dra nytta av Lantmännen utan har egna produkter som klarar sig själva. Orsaken till att bolaget valde beteckning ANSVAR FRÅN BORD TILL JORD är att det på ett enkelt sätt beskriver vad kunden gör i förhållande till bolagets komposteringsmaskiner.

Lantmännen har i Patentbesvärsrätten gett in en marknadsundersökning utförd av Ipsos Public Affairs under oktober 2014.

Domskäl

Av den av Lantmännen ingivna marknadsundersökningen utförd av Ipsos Public Affairs under oktober 2014 framgår att 28 procent av de tillfrågade tänker på Lantmännen när de ser uttrycket FRÅN JORD TILL BORD samt att fler än hälften av de tillfrågade associerar FRÅN JORD TILL BORD med mat, livsmedel etc. Det framgår vidare att 40 procent kommer att tänka på Lantmännen när de ska associera

uttrycket med ett visst företag. När de tillfrågade ska ange vilket av tre påståenden som bäst stämmer överens med den egna uppfattningen rörande uttrycket FRÅN JORD TILL BORD svarade 15 procent att uttrycket är skyddat och bara får användas av företaget som äger rättigheterna till det, 30 procent uppgav att uttrycket inte är skyddat och får användas av vilket företag som helst medan 54 procent av de tillfrågade var osäkra eller visste inte.

Enbart den omständigheten att man tänker på ett visst företag när man får se ett ord eller uttryck räcker inte för att avgöra om detta även uppfattas som ett inarbetat kännetecken. För att göra ett sådant konstaterande måste även svaret på en ställd kontrollfråga, i det här fallet om uttrycket FRÅN JORD TILL BORD är skyddat och bara får användas av företaget som äger rättigheterna, stå i överensstämmelse med resultatet på frågan om vad de kommer att tänka på när de ser uttrycket.

Som angetts ovan visar utfallet i marknadsundersökningen att 28 procent av de tillfrågade tänkte på Lantmännen när de såg uttrycket FRÅN JORD TILL BORD. Det var emellertid endast 15 procent som hade uppfattningen att uttrycket bara får användas av företaget som äger rättigheterna till det och dubbelt så många som ansåg att uttrycket var fritt att användas av vem som helst. Respondenternas uppfattning i kontrollfrågan ger vid ett sådant resultat inte stöd för att varumärket FRÅN JORD TILL BORD har gjorts känt i en betydande del av omsättningskretsen för Lantmännens varor och tjänster.

Patentbesvärsrätten konstaterar vidare att sammanräkningen när det gäller svar på frågan ”Vad kommer du att tänka på när du ser uttrycket som visas på skärmen?” uppgår till 114 procent varför tillförlitligheten av de återopade siffrorna i undersökningen i denna del kan ifrågasättas.

Med hänsyn till det ovan anförda och då inte heller övrig ingiven utredning ger stöd för att FRÅN JORD TILL BORD genom användning förvärvat utökat skyddsomfång ska frågan om förväxling bedömas med utgångspunkt i det skydd som följer av föreningens registrering av varumärket.

När det gäller frågan om risken för förväxling av det registrerade varumärket ANSVAR FRÅN BORD TILL JORD med Lantmännens varumärke FRÅN JORD TILL BORD delar Patentbesvärsrätten PRV:s bedömning. Överklagandet ska därför inte bifallas.

I avgörandet har deltagit patenträttsråden Peter Strömberg, ordförande, och Jeanette Bäckvall, referent, samt adjungerade ledamoten Felisa Krzyzanski. Enhälligt.

Bilaga 1

PRV

PATENT- OCH REGISTRERINGSVERKET

AVSLAG AV INVÄNDNING

Invändningsärende nr 2013/0068/0001

Registrering nr 510867

INVÄNDARE

Lantmännen ek för

Box 30192

10425 Stockholm

OMBUD

von Lode advokat aktiebolag

Box 47229

100 74 Stockholm

INNEHAVARE

Oklin International AB

Nätvägen 7

262 91 Ängelholm

BESLUT

Patent- och registreringsverket (PRV) avslår invändningen med ovanstående nummer med stöd av 2 kap. 28 § varumärkeslagen (2010:1877).

ÄRENDET

Invändningen avser varumärket ANSVAR FRÅN BORD TILL JORD, med registreringsnummer 510867, registrerat för följande varor och tjänster:

- Klass 7: Apparater och maskiner för komprimering av avfall; industriella komprimeringsmaskiner för avfall; kompressorer för avfall; maskiner för extrahering av avfall; maskiner för komprimering av avfall.
- Klass 40: Återvinning av avfall; återvinningstjänster [avfall]; avfallshantering [behandling av avfall]; behandling av avfall [återvinning]; behandling av industriellt avfall.

Invändaren yrkar att innehavarens registrering ska upphävas och anför som grund att märket är förväxlingsbart med invändarens varumärke FRÅN JORD TILL BORD med registreringsnummer 412676, registrerat för följande varor och tjänster:

- Klass 29: Kött, fisk, fjäderfä och vilt; köttextrakt; konserverade, frysta, torkade och tillagade frukter och grönsaker; geléer, sylter, fruktkompotter; ägg, mjölk och mjölkprodukter; ätliga oljor och fetter.
- Klass 30: Kaffe, te, kakao, socker, ris, tapioka, sagogryn, kaffeersättning; mjöl och näringspreparat tillverkade av spannmål, bröd, konditorivaror och godsaker, glass, honung, sirap; jäst, bakpulver, salt, senap, vinäger, såser (smaktillsatser); kryddor; is.
- Klass 31: Jordbruks-, trädgårds- och skogsbruksprodukter samt spannmål, ej ingående i andra klasser; levande djur; färska frukter och grönsaker; fröer och utsäden; levande plantor; växter; levande blommor; djurfoder; malt.
- Klass 32: Öl; mineral- och kolsyrat vatten samt andra icke alkoholhaltiga drycker; fruktdrycker och -juicer; safter och andra koncentrat/preparat för framställning av drycker.
- Klass 33: Alkoholhaltiga drycker (ej öl).
- Klass 35: Återförsäljartjänster avseende gödsel; återförsäljartjänster avseende livsmedel; återförsäljartjänster avseende färska frukter och grönsaker, levande plantor, växter och blommor; återförsäljartjänster avseende fröer och utsäden, malt.

Klass 40:	Nedfrysning av mat; djurslakt; bageri i form av beställningstjänster; tillverkning av bagerivaror (på beställning); fruktpressning; livsmedelsrökning; mjölmalning; konservering av mat och dryck.
Klass 41:	Hälsoklubbar; praktisk utbildning (instruktion); arrangerande och hållande av seminarier; friskvårdstjänster (instruktion/information); hälsoklubbstjänster (kondition); instruktionskurser relaterad till hälsa; utbildning relaterad till hälsa; undervisning; utbildningstjänster; undervisning/utbildning.
Klass 42:	Forskning och utveckling (för tredje man); biologisk forskning; vetenskapliga och teknologiska tjänster och därtill relaterad forskning och design; industriella forskningstjänster.
Klass 43:	Utskänkning av mat och dryck.
Klass 44:	Hälsospatjänster; informationstjänster relaterad till hälsovård; konsultationstjänster relaterade till hälsa och skönhetsvård; rådgivning relaterad till skönhetsbehandling; rådgivningstjänster relaterad till hälsa; djuruppfödning; tjänster inom jordbruk, trädgårdsskötsel och skogsbruk.

Till stöd för sin invändning anför invändaren i huvudsak följande. Innehavarens märke avser bland annat apparater och maskiner för komprimering av avfall i klass 7, och återvinning av avfall i klass 40. Invändarens märke avser bland annat återförsäljartjänster avseende gödsel i klass 35, nedfrysning av mat, djurslakt, fruktpressning, livsmedelsrökning, och konservering av mat och dryck i klass 40, biologisk forskning i klass 42, och tjänster inom jordbruk, trädgårdsskötsel och skogsbruk i klass 44. Samtliga dessa tjänster har en nära koppling till hantering av livsmedel och livsmedelsavfall. Invändaren använder sitt kännetecken för samtliga sina lantbruks- och livsmedelsprodukter, och märket förmedlar det ansvar som invändaren tar för naturens kretslopp. Invändaren driver flera projekt under märket, vilka innefattar hantering av matavfall och restprodukter. Detta sker ofta i samarbete med andra kommersiella aktörer. Det finns en risk att omsättningskretsen uppfattar att märkena har samma kommersiella ursprung eller kommer från företag med ekonomiska band. Det föreligger såväl en fonetisk, visuell, som begreppsmässig likhet mellan märkena. Den obetydliga skillnaden består i att bokstäverna B och J bytt plats och att ordet ANSVAR har tillfogats i innehavarens märke. Invändarens varumärke FRÅN JORD TILL BORD har en hög igenkänningsgrad hos omsättningskretsen. 60 procent av konsumenter i allmänhet, och 70 procent av medvetna konsumenter, anser att påståendet ”Från jord till bord” passar in på invändaren. 65 procent av konsumenterna anser att innehavarens symbol står för ”Tar ansvar från jord till bord”. Innehavarens påstående om att deras kunder inte förväxlar innehavaren och invändarens märken ska lämnas utan avseende.

Till stöd för sin invändning har invändaren givit in material som visar ett samarbete med Göteborgs Energi kring utvinning av biogas från kogödsel, material från invändarens hemsida, material avseende en reklamfilm, samt två marknadsundersökningar från marknadsundersökningsföretaget Ipsos.

Innehavaren bestrider invändningen och anför i huvudsak följande. Innehavaren ansökte om sitt varumärke efter att ha kontrollerat att det inte fanns något liknande varumärke. Innehavarens kunder har aldrig förväxlat innehavarens och invändarens märken. Att invändaren i sin marknadsföring använder sitt märke tillsammans med ordet ”Ansvar” betyder inte att detta ord ingår i invändarens märke.

SKÄL

Enligt 2 kap. 8 § första stycket 2 varumärkeslagen får ett varumärke inte registreras om det är identiskt med eller liknar ett äldre varukännetecken för varor eller tjänster av samma eller liknande slag, om det finns en risk för förväxling, inbegripet risken för att användningen av varumärket leder till uppfattningen att det finns ett samband mellan den som använder varumärket och innehavaren av varukännetecknet.

Frågan om förväxlingsbarhet ska avgöras vid en helhetsbedömning där samtliga omständigheter av betydelse i sammanhanget ska beaktas, framför allt märkenas likhet samt likheten avseende de varor/tjänster som märkena avser. Om varu- eller tjänsteslagslikhet är för handen ska en bedömning av märkenas visuella, fonetiska och begreppsmässiga/konceptuella likheter göras med utgångspunkt i det helhetsintryck som varumärkena förmedlar med hänsyn till bland annat deras särskiljande och dominerande delar (EU-domstolens dom i mål C-251/95, ”Sabel”, punkterna 22 och 23). Hänsyn ska även tas till det faktum att genomsnittskonsumenten sällan har möjlighet att göra en direkt jämförelse mellan varumärkena utan måste förlita sig på en oklar minnesbild av märkenas utföranden (EU-domstolens dom i mål C-342/97, ”Lloyd Schuhfabrik Meyer”, punkt 26).

Utgångspunkten vid bedömningen är att den berörda produktkategoriens genomsnittskonsument är normalt informerad samt skäligen uppmärksam och upplyst. Det ska dock även beaktas att genomsnittskonsumentens uppmärksamhetsgrad kan variera beroende på den aktuella varu- eller tjänstekategori (se EU-domstolens dom i mål C-342/97, ”Lloyd Schuhfabrik Meyer”, punkt 26).

Vid bedömningen av om varu- eller tjänsteslagslikhet föreligger ska samtliga relevanta faktorer som är kännetecknande för förhållandet mellan varorna eller tjänsterna beaktas, bland annat deras art, de tilltänkta köparna, användningsområdet samt huruvida de konkurrerar med eller kompletterar varandra (se EU-domstolens dom i mål C-39/97, ”Canon”, punkt 23).

En hög grad av särskiljningsförmåga hos det äldre märket, ursprunglig eller förvärvat, ökar risken för förväxling. Hänsyn ska bland annat tas till den marknadsandel som varumärket innehar, hur ofta, hur länge och på hur stort geografiskt område detta varumärke har brukats, hur stora investeringar som har gjorts för att saluföra det, den andel av omsättningskretsen som tack vare varumärket kan ange att varan kommer från ett visst företag samt yttranden från handelskammare och andra yrkessammanslutningar (se EU-domstolens domar i mål C-251/95, ”Sabel”, punkt 24 samt C-342/97, ”Lloyd Schuhfabrik Meyer”, punkterna 22 och 23).

PRV gör följande bedömning

Inledningsvis konstaterar PRV att den invändaren anför, och den bevisning som åberopats, inte ger stöd för att varumärket FRÅN JORD TILL BORD genom dess användning har förvärvat en förstärkt känneteckenskraft. Frågan om förväxling ska följaktligen bedömas med utgångspunkt i det skydd som genom märkets ursprungliga känneteckenskraft följer av registreringen. Det kan härvidlag kort konstateras att de av invändaren åberopade marknadsundersökningarna avseende omsättningskretsens kännedom om kännetecknet FRÅN JORD TILL BORD inte ens behandlar frågan om omsättningskretsens kännedom om detta kännetecken. Undersökningarna behandlar i stället frågan om vilka värden omsättningskretsen förknippar med invändaren och dennes kännetecken LANTMÄNNEN i alternativa figurativa utformningar.

Innehavarens märke avser varorna *apparater och maskiner för komprimering av avfall; industriella komprimeringsmaskiner för avfall; kompressorer för avfall; maskiner för extrahering av avfall; maskiner för komprimering av avfall*, i klass 7, och tjänsterna *återvinning av avfall; återvinnings tjänster [avfall]; avfallshantering [behandling av avfall]; behandling av avfall [återvinning]; behandling av industriellt avfall*, i klass 40. Samtliga innehavarens varor och tjänster är således avfallsrelaterade. Invändarens märke avser bland annat återförsäljartjänster avseende gödsel i klass 35, nedfrysning av mat, djurslakt, fruktpressning, livsmedelsrökning, och konservering av mat och dryck i klass 40, biologisk forskning i klass 42, och tjänster inom jordbruk, trädgårdsskötsel och skogsbruk i klass 44. Vissa av invändarens tjänster, exempelvis djurslakt och tjänster inom jordbruk, kan visserligen resultera i avfall som måste tas om hand. Denna omständighet skapar dock inte en sådan stark koppling till innehavarens varor och tjänster att de kan anses vara kompletterande i förhållande till varandra, eftersom i stort sett alla tänkbara varor och tjänster kan ge upphov till avfall. På liknande sätt skapar inte den omständigheten att vissa av både invändarens och innehavarens varor och tjänster har, eller kan ha, ett samband med livsmedel, en tillräckligt konkret koppling för att de motstående varorna och tjänsterna ska anses vara kompletterande till varandra. Samtliga motstående varor och tjänster tillhandahålls vidare av helt skilda olika aktörer, och har således olika kommersiella ursprung. De är inte heller konkurrerande i förhållande till varandra eftersom de inte är utbytbara mot varandra. Vidare är de motstående varorna och tjänsterna av olika art, och har olikartade syften. Vid en sammantagen bedömning finner PRV att det inte föreligger likhet mellan innehavarens varor och tjänster och några av invändarens nämnda, eller övriga, varor och tjänster.

Eftersom de motstående märkena inte avser varor av samma eller liknande slag är dessa inte heller förväxlingsbara. PRV väljer ändå att nedan göra en märkeslikhetsbedömning.

De kännetecken som ska jämföras är följande:

Invändarens märke:	Innehavarens märke:
FRÅN JORD TILL BORD	ANSVAR FRÅN BORD TILL JORD

Bedömningen av märkenas förväxlingsbarhet, inbegripet deras visuella, fonetiska och begreppsmässiga likheter, ska ske med utgångspunkt i uppfattningen hos genomsnittskonsumenten av den kategori av varor eller tjänster som avses. Av de varor och tjänster som innehavarens märke avser riktar sig varan industriella komprimeringsmaskiner för avfall, i klass 7, och tjänsten behandling av industriellt avfall, i klass 40, enbart till professionella aktörer, såsom grossister, näringsidkare, företagskunder. De övriga varor och tjänster som innehavarens märke avser riktar sig till såväl till nämnda professionella aktörer, som till konsumenter i allmänhet.

Märkena skiljer sig åt genom att bokstäverna B och J bytt plats i de märkena. Märkena innehåller således den gemensamma märkesdelen FRÅN -ORD TILL -ORD. Det får anses svårt för omsättningskretsen att hålla isär märkena beträffande dessa märkesdelar. Märkena skiljer sig vidare genom att ordet ANSVAR lagts till i innehavarens märke. Då det rör sig om ett långt flerordsmärke, har inte ordet en lika framträdande ställning i märket som det hade haft om det rört sig om korta märken. Ordet ANSVAR i innehavarens märke är därför inte ägnat att i väsentlig utsträckning distansera märkena visuellt. Vid en sammantagen bedömning finner PRV att det föreligger en visuell likhet mellan märkena.

Märkesdelarna FRÅN JORD TILL BORD och FRÅN BORD TILL JORD är fonetiskt mycket lika varandra. Dessa märkesdelar framstår genom sin rytm och ordrimmet BORD/JORD som en slogan och som en fonetisk enhet. Ordet ANSVAR i innehavarens märke är därför, trots sin inledande placering, inte ägnat att i nämnvärd utsträckning distansera märkena visuellt. Vid en sammantagen bedömning finner PRV att det föreligger en hög grad av visuell likhet mellan märkena.

Båda märkena innehåller orden FRÅN, BORD, TILL, och JORD. Även om ordningsföljden mellan BORD och JORD skiljer sig åt mellan märkena, och därmed ger märkena en omvänd betydelse, är inte denna omständighet i sig tillräcklig för att omsättningskretsen vid en flyktig betraktelse av märkena ska kunna hålla isär märkena. Ordet ANSVAR i innehavarens märke saknar visserligen motsvarighet i invändarens märke, men är ändå inte ägnat att distansera märkena begreppsmässigt i nämnvärd utsträckning. Detta eftersom det inte på ett tydligt sätt ändrar betydelsen av innehavarens märke jämfört med invändarens märke. I stället framstår det som en tänkbar inledning till invändarens märke. Vid en sammantagen bedömning finner PRV att det föreligger en begreppsmässig likhet mellan märkena.

Sammanfattningsvis föreligger en hög grad av fonetisk likhet, och en visuell och begreppsmässig likhet mellan märkena.

I förevarande fall har det äldre varumärket som en helhet ingen språklig innebörd som kan sättas i samband med de varor eller tjänster det avser. Märket får därmed anses ha en ursprunglig särskiljningsförmåga av normalgraden.

Vid en helhetsbedömning av samtliga ovan anförda omständigheter konstaterar PRV att märkena trots den föreliggande graden av märkeslikhet inte är förväxlingsbara, eftersom det inte föreligger likhet mellan några av de varor och tjänster som de motstående märkena avser.

Följaktligen utgör invändningen inte något hinder mot registreringen. Invändningen ska därför avslås.

Beslutat den 12 JUN 2014

Nina Isaksson

Christofer Lindqvist